

VIII. TURIZMUS ÉS BIZTONSÁG  
NEMZETKÖZI TUDOMÁNYOS KONFERENCIA

VIII. TURIZMUS ÉS BIZTONSÁG  
NEMZETKÖZI TUDOMÁNYOS KONFERENCIA

ABSZTRAKT KÖTET

PANNON EGYETEM NAGYKANIZSA  
KÖRFORGÁSOS GAZDASÁG  
EGYETEMI KÖZPONT

Pannon Egyetemi Kiadó 2024

VIII. Turizmus és Biztonság  
Nemzetközi Tudományos Konferencia

Absztrakt kötet

Szerkesztette: Dr. Németh Kornél, Jakab Bálint, Dr. Péter Erzsébet  
Pannon Egyetem Nagykanizsa - Körforgásos Gazdaság Egyetemi Központ  
Alkalmazott Gazdálkodástani Intézet

Kiadja a Pannon Egyetemi Kiadó  
8200 Veszprém, Egyetem u. 10.

ISBN 978-963-396-275-6

© Pannon Egyetemi Kiadó, Veszprém, 2024



Borítóterv: Püspök Krisztián  
Kiadványszerkesztés: Vipler Nikolett  
A kiadásért felelős a Pannon Egyetem rektora



**Pannon Egyetem**  
University of Pannonia



**Pannon Egyetem Nagykanizsa**  
Körforgásos Gazdaság Egyetemi Központ

**VIII. Turizmus és Biztonság  
Nemzetközi Tudományos Konferencia**  
2023. december 1., Zalakaros

**A konferencia tudományos bizottságának tagjai:**

Prof. Dr. Birkner Zoltán, Dr. Janza Frigyes, Dr. Kaszás Nikoletta,  
Prof. Dr. Michalkó Gábor, Dr. Németh Kornél,  
Dr. Németh József, Dr. Péter Erzsébet

**A konferencia szervezőbizottságának tagjai:**

Dr. Ernszt Ildikó, Hegedűsné Dr. habil. Baranyai Nóra, Jakab Bálint,  
Dr. Keller Krisztina, Dr. Mátyás Szabolcs, Dr. Németh Kornél, Dr. Péter Erzsébet,  
Dr. Sivadó Máté, Dr. Vincze András, Dr. Tihanyi Miklós,  
Dr. Vári Vince, Dr. Zsiborács Henrik

**A konferencia szervezésében közreműködő szervezetek:**

Pannon Egyetem Nagykanizsa – Körforgásos Gazdaság Egyetemi Központ  
Rendőrség Tudományos Tanácsa  
Magyar Rendészettudományi Társaság  
HUN-REN CSFK Földrajztudományi Intézete  
MTA Veszprémi Területi Bizottság Kommunikáció Munkabizottsága

# Tartalomjegyzék

<b>Új kihívások a rendészettudomány területén</b>	6
A dizájnér drogok térbeli elterjedtsége Budapest egyes kerületeiben – Dr. Bói László	7
A környezet védelmének a biztonsággal összefüggő kérdései – Dr. Nováky Mónika	8
Gondolatok a Nyugat Balkán régió, különös tekintettel Szerbia szervezett bűnözési helyzetéről és annak hatásáról a biztonságra – Dr. Nyeste Péter	9
Az oktatói teljesítményértékelés jó gyakorlata az NKE Rendészettudományi Karon – Dr. Kovács Gábor	10
Turizmushoz kapcsolódó bűnözés a bulinegyedben – Dr. Sivadó Máté	11
Rendbontók? - Az ajándékozás szerepe egy rendvédelmi szervnél – Bolla Emőke	12
A turisták védelme az európai jogi dokumentumokban – Dr. habil. Nagy Zoltán András	13
Üdülőhelyek fizikai biztonsági elemei – Dr. Balogh Zsuzsanna Ph.D	14
Sport-Turizmus-Biztonság – Árpás Béla	15
Illegális migráció, adatok és/vagy tények – Dr. Ritecz György	16
Fesztiválok és drogok – Dr. Németh Ágota	17
Az állatok, mint az ökológiai büntető- és szabálysértési jog tárgyai és alanyai, különös tekintettel a kutyára – Dr. Vári Vince	18
Gondolatok a rendőri lőfegyverhasználat jogáról – avagy egy alkotmánybírósi határozat margójára – Dr. Tihanyi Miklós	19
<b>A turizmusbiztonság és a turizmus aktuális kérdései</b>	20
Szemelvények a szállodaipar védelmi lehetőségeiből – Lippai Zsolt – Thieme-Eső Milán	21
Mitől fél a turista? – avagy a külföldi állampolgárokat leginkább érintő bűncselekmények jellemzői – Dr. Bánáti Tibor	22
Egy belga város Hollandiában. (Egy enkláve a turizmus vonzásában) – Dr. Sallai János	23
A turizmus és a regionális repülőterek fenntarthatósága hazai és külföldi példák alapján – Dr. Novoszáth Péter	24
Fenntarthatóság, biztonság a turizmusban –Dr. Varga Zoltán – Molnárné Csákvári Tímea – Palkovics Krisztina	25
A turisztikai vállalkozások kitorési lehetőségei a revenue management segítségével – Tamás Anett – Dr. Töröcsvári Zsolt István – Oláh Péter Károly	26
Turizmus a világjárvány alatt és után – Palkovics Krisztina - Dr. Varga Zoltán	27
A nemzetközi síturizmus változásai a globális veszélyek árnyékában – Dr. Gyuricza László – Bazsika Enikő	28
Vészhelyzet, veszélyhelyzet - védelmi igazgatás a településeken a jogi környezet determinációja következtében (magyar, lengyel, szlovák gyakorlat komparatív bemutatásával) – Dr. Dobó Marianna	29
Az aktív turizmus biztonsági kérdései –Dr. Donka Attila	30
<b>Körforgásos gazdaság, fenntartható turizmus</b>	31
Ökotechnológiai innovációk körforgásos elvű értékelésének egy lehetséges módszertana – Mezőfi Nóra – Dr. Németh Kornél	32

A körforgásos gazdasági modell alkalmazása a szállodaiparban – Jakab Bálint – Dr. Rodek Nóra – Dr. Raffay-Danyi Ágnes	33
A vendéglátás zöld forradalma: fenntarthatósági gyakorlatok a Zala vármegyei szállodák példáján – Jandzsó Alexa –Dr. Péter Erzsébet	34
Fenntarthatósági kérdések a fogyatékossgal élők értékteremtésében – Kovács Kitti –Dr. Péter Erzsébet	35
Az ipari szimbiózis növekvő szerepe az erőforrás-hatékonyság javításában – Balogh Péter – Dr. Németh Kornél	36
Fenntartható fogyasztás és környezettudatos fogyasztói magatartás vizsgálata – Mgr. Fehér Lilla – Mgr. Kinczerová Adriana – PhD. Korcsmáros Enikő, PhD	37
A biztonság vagy a környezetvédelem fontosabb a magyaroknak? – Neumanné Dr. Virág Ildikó – Dr. Banász Zsuzsanna	38
Turizmusfejlesztési stratégiajavaslat az MVM Mátra Energia Zrt. Heves megyei társadalmi- gazdasági téregységére –Dr. Gyurkó Ádám – Hegyi Balázs – Dr. Piskóti-Kovács Zsuzsa	39
A település típusa befolyásolja-e a szelektív hulladék mennyiségét? – Reider Anikó	40
Az élelmiszerpazarlási szokások vizsgálata és tudatos befolyásolása a munkahelyi étkezésben –Bottyán Viktória – Karakasné Dr. Morvay Klára	41
Megújuló energiák és hidrogén: fenntarthatósági lehetőségek a szállodaiparban – Dr. Zsiborács Henrik – Hegedűsné Dr. Baranyai Nóra – Dr. Vincze András	42
Energiatárolás és turizmus: a hidrogén-alapú plazmalízis rendszer vizsgálata a Mercure Hotel MOA Berlinben – Dr. Zsiborács Henrik – Hegedűsné Dr. Baranyai Nóra – Dr. Vincze András	43
A Balaton Hotel Siófok koncentrált napenergia (CSP) rendszerének jelentősége az energiabiztonság vonatkozásában – Dr. Zsiborács Henrik – Hegedűsné Dr. Baranyai Nóra – Dr. Vincze András	44
<b>Safety and security in tourism, sustainability</b>	45
Model-supported climate action plans: an innovative framework for climate security –Iskander Ben Rjiba – Georgina Tóth-Nagy – Viktor Sebestyén	46
Detection of explosives and explosive devices current issues – Norbert Daruka Ph.D – László Szalkai	47
Sudden, intense weather phenomena as factors affecting the safety of festival tourism – Tamás Suszter	48
ChatGPT in hotels, and applications in the back office – Szabina Elina Cseke, – Éva Erdélyi, – Péter Károly Oláh	49
The appearance of wild boar in the coastal settlements of Lake Balaton and its tourism implications – Eszter Nagy – Tamás Tari Ph.D	50
New trends in drug markets and trafficking focused on amphetamine and new psychoactive substances – a touristic security approach – Gábor Bélei	51
The Limitations of the Application of Residential Balcony Solar Panels in Austria and Hungary: Exploring Tourism Aspects and Interfaces – Henrik Zsiborács Ph.D, – Gábor Pintér Ph.D, – András Vincze Ph.D, – Nóra Hegedűsné Baranyai Ph.D, – Martin Turai, – Philipp Weihs professor, – Erich Mursch-Radlgruber professor, – Josef Eitzinger professor, – Christian Gützer, – Sabina Thaler Ph.D	52
The relationship between settlement structure and crime – Dr. Mátyás Szabolcs	53
Reinterpretation of the Experience - Changing Consumer Needs in Tourism – Ildikó Ernszt, Ph.D – Zsuzsanna Marton, Ph.D	54

# **Új kihívások a rendészettudomány területén**

**A dizájner drogok térbeli elterjedtsége Budapest  
egyres kerületeiben**  
**Dr. Bói László**

*tanársegéd - Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar  
Krimináltaktikai Tanszék,  
1098 Budapest, Üllő út 82. szám  
e-mail cím: [boi.laszlo@uni-nke.hu](mailto:boi.laszlo@uni-nke.hu)*

Napjainkban kijelenthető, hogy a fiatalokra az egyik legnagyobb veszélyt a dizájner drogok jelentik. A dizájner drogok csoportjának rizikófaktora részben alacsony áraban mutatkozik meg, mivel néhány száz forintért is hozzá lehet jutni 1 gramm mennyiséghez, ráadásul rendkívül gyorsan okozhat függőséget. Ezeknek a veszélyesen mérgező hatású szereknek az összetétele nem ismert a felhasználók előtt, mint ahogyan a szervezetre gyakorolt hatásuk sem. Az egészségkárosító hatásuk pedig jóval nagyobbak mondható, mint a klasszikus kábítószerké. E veszélyes drogtípus a 2010-es évek elején jelent meg a piacon és alacsony ára miatt rendkívül széles körben elterjedt az ország egész területén, főleg a szegényebb régiókban. Előadásomban a főváros viszonylatában vizsgálom a dizájner drogok elterjedtségét, valamint azt, hogy mely kerületek a leginkább érintettek a fertőzöttség tekintetében. Témakifejtésemben preventív javaslatok megfogalmazására is törekszem, Budapest településszerkezete és a dizájner drogok elterjedtsége közötti összefüggések feltárása mellett.

## **A környezet védelmének a biztonsággal összefüggő kérdései** **Dr. Nováky Mónika**

*egyetemi adjunktus - Nemzeti Közszerológati Egyetem Rendészettudományi Kar  
Katasztrófavédelmi Intézet,  
1101 Budapest, Hungária krt. 9-11.  
e-mail cím: [novaky.monika@uni-nke.hu](mailto:novaky.monika@uni-nke.hu)*

A biztonság gazdasági, katonai, politikai, informatikai, társadalmi, egészségügyi, pénzügyi, belügyi és környezeti dimenzióból tevődik össze. A környezet védelmének biztonságra gyakorolt hatása annak globalitásában, gazdasági befolyásoló szerepében, az okozott károk nagyságrendjében, visszafordíthatatlanságában jelenik meg. A modern állam egyik alapvető funkciója lett a környezet védelme. Mind a hazai, mind pedig a nemzetközi jogalkotás egyik fontos eleme, amely nemcsak, mint jogalkotási termék ölt testet, hanem az állam és szervezetei, valamint az állampolgárok aktív részvételét is feltételezi. A komplex szemlélet és cselekvés fontosságát az adja, hogy a természeti, ipari katasztrófák a környezetet nem kímélő technológiák alkalmazása ma már olyan kockázatokat és kihívásokat jelent, amely a Föld minden lakóját közvetlenül is fenyegeti. A nemzetközi együttműködés, összefogás elengedhetetlenné vált. A környezeti szektort fenyegető veszélyek eszköze, illetve akár forrásai is lehetnek fegyveres konfliktusoknak, a biztonságot fenyegető tényezőknek. Környezetünk védelme tehát mindannyiunk feladata.

**Gondolatok a Nyugat Balkán régió, különös tekintettel Szerbia  
szervezett bűnözési helyzetéről és annak hatásáról a biztonságra  
Dr. Nyeste Péter**

*egyetemi docens – Nemzeti Közsolgálati Egyetem, Rendészettudományi Kar, Bűnügyi,  
Gazdaságvédelmi és Kiberbűnözés Elleni Tanszék,  
1082 Budapest, Üllői út 82.  
e-mail cím: [nyeste.peter@uni-nke.hu](mailto:nyeste.peter@uni-nke.hu)*

A határokon átívelő szervezett bűnözés komoly biztonsági kihívást jelent a demokratikus társadalmak számára. Az Európai Unió ciklikus fenyegetettség értékelésekben vizsgálja az európai szervezett bűnözés trendjeit, jelenlegi helyzetét, jövőjét. A Nyugat-Balkán országokon keresztülívelő Balkán folyosó Európa kiemelten fontos tranzitútvonala és csomópontja, ahol a legális migráció, a turizmus és kereskedelem mellett a szervezett bűnözés is tradicionálisan jelen van. A Balkán folyosó – különös tekintettel Szerbia - biztonsági helyzetét, a szerb szervezett bűnözés állapotát, fenyegetettségének értékelését veszi górcső alá a tanulmány.

**Az oktatói teljesítményértékelés jó gyakorlata az NKE  
Rendészettudományi Karon  
Dr. Kovács Gábor<sup>1</sup>**

*egyetemi tanár – Nemzeti Közsolgálati, Egyetem Rendészettudományi Kar – Rendészeti  
Vezetéstudományi Tanszék tanszékvezető  
Budapest 1083, Ludovika tér 2.  
e-mail cím: [kovacs.gabor@uni-nke.hu](mailto:kovacs.gabor@uni-nke.hu)*

A Nemzeti Közsolgálati Egyetem Rendészettudományi Karának oktatói végzik a jövő felsőfokú rendvédelmi szakembereinek felkészítését. Az egyetemi kiválóságra törekvés szellemében az Egyetemen és a Rendészettudományi Karon az elmúlt években kezdetét vette az oktatói teljesítmények többtényezős mérése, amely immár digitális alapon működik és követendő példaként, jó gyakorlatként szolgálhat más felsőoktatási intézmények részére. A tanulmány a vezetéselméleti alapok ismertetését követően, tudományos igénygel bemutatja az egyetemen alkalmazott teljesítményértékelés rendszerét, annak előnyeit, hátrányait. A tanulmány feldolgozásával az olvasó betekintést nyer a vezetéselméleti alapokba és az oktatói munka szervezeti értékelésének mindennapi gyakorlatába. A témával foglalkozó szakemberek hasznosan adaptálhatják a teljesítményértékelés jó gyakorlatát saját szervezetüknél is.

---

<sup>1</sup> r. vezérőrnagy, tanszékvezető egyetemi tanár, Nemzeti Közsolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Rendészeti Vezetéstudományi Tanszék, e-mail: [kovacs.gabor@uni-nke.hu](mailto:kovacs.gabor@uni-nke.hu), ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1949-2880>

**Turizmushoz kapcsolódó bűnözés a bulinegyedben**  
**Dr. Sivadó Máté**

*adjunktus - Nemzeti Közszolgálati Egyetem,  
1083 Budapest, Ludovika tér 2.  
e-mail cím: [sivado.mate@uni-nke.hu](mailto:sivado.mate@uni-nke.hu)*

Budapest VII. kerületében található a Bulinegyed. A Károly körút-Dohány utca-Diófák-Király utca által határolt negyed kétségkívül a szórakozni vágyó turisták által leglátogatottabb budapesti vigalmi rész. A turizmusból a vendéglátóknak, a fővárosnak és a magyar államnak is kétségtelenül jelentős előnyei, bevételei származnak. Az előnyök mellett természetesen módon megjelennek a hátrányok is. Az Airbnb lakások használata zavarja a helyben lakókat, egyben jelentős ingatlan árnövelő tényező is. A szórakozóhelyek és a szórakozók által keltett zaj szintén zavarhatja a helyieket a pihenésükben. A kutatás azt kívánja feltárni, hogy ezen hátrányok mellett milyen kriminális jelenségek jelentek meg vagy növekedtek a területen a vigalmi negyed kialakulása okán.

## **Rendbontók? - Az ajándékozás szerepe egy rendvédelmi szervnél** **Bolla Emőke**

*óraadó oktató - Pannon Egyetem, Gazdaságtudományi Kar,  
8200 Veszprém, Egyetem utca 10.  
rendvédelmi alkalmazott, - Készenléti Rendőrség,  
1101 Budapest, Kerepesi út 47-49.  
e-mail cím: [emoke.bolla@gmail.com](mailto:emoke.bolla@gmail.com)*

A 2017-es közgazdaságtani Nobel-díjas Richard Thaler a „Rendbontók” című fő művében a viselkedésgazdaságtan – a nem minden esetben mainstream gondolkodás – fontosságát méltatja. A viselkedésgazdaságtanon belül jelen kutatás az ajándékozást vizsgálja, amely tevékenységről már a középkori gondolkodók is írtak, és ma is fontos – bár eltérő célú – szereppel bír a magán-, illetve a gazdasági kapcsolatokban. Az ajándékozásra a rendvédelmi szerveknél is külön szervezeti egységek léteznek. A kutatás az ajándékozási mechanizmust mutatja be a korai közgazdasági elméletektől kezdve a jelenlegi gyakorlatig. A szemléltetett példák alátámasztják, hogy előreláthatóan az ajándékozás továbbra is a szervezetek marketingtevékenységének elengedhetetlen része lesz.

## **A turisták védelme az európai jogi dokumentumokban** **Dr. habil. Nagy Zoltán András**

*egyetemi docens – Nemzeti Közszerológálati Egyetem, Rendészettudományi Kar Bűnügyi,  
Gazdaságvédelmi, Kiberbűnözés Elleni Tanszék,  
1083 Budapest, Üllői út 82.  
e-mail cím: [nagy.zoltan.andras@uni-nke.hu](mailto:nagy.zoltan.andras@uni-nke.hu)*

Bár sokféle nemzetközi jogi dokumentum rendelkezik vagy javasol jogi és fizikai protokollokat, szabályokat, amelyek a turisták és a turizmus, mint iparág biztonságát szolgálja, ám nincsenek egységes nemzetközi szabványok. Előadásomban azon európai jogi dokumentumokat igyekeztem összegyűjteni, amelyek e fenti célokat szolgálják.

1. Legfontosabb a 2015/2302/EU irányelv, ami a szervezett utazási formákról és a kapcsolódó utazási megállapodásokról fogalmaz meg követendő normákat a tagállamok számára.
2. Európai Fogyasztói Központok Hálózata (ECC-Net): Az ECC-Net fogyasztóvédelmi szervezetek hálózata Európa-szerte.
3. Az Európai Bíróság (EB) ítéletei: Az EB olyan ítéleteket hozott, amelyek alakították a turisták jogainak védelmét, így szóltak a járatok késése, törlése és egyéb utazással kapcsolatos károk kompenzációjának lehetőségeiről.
4. Nemzeti fogyasztóvédelmi törvények: Minden EU tagállamnak megvannak a saját fogyasztóvédelmi törvényei, amelyek a turistákra vonatkoznak.

## **Üdülőhelyek fizikai biztonsági elemei** **Dr. Balogh Zsuzsanna Ph.D**

*egyetemi oktató – Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Katonai Műszaki Doktori Iskola  
1083 Budapest, Ludovika tér 2.  
e-mail cím: [balogh.zsuzsanna@uni-nke.hu](mailto:balogh.zsuzsanna@uni-nke.hu)*

A vendéglátóipar megújult felvirágzásával a biztonsági szolgáltatások iránti igény is egyre fontosabbá vált. Különösen az üdülőhelyektől várják el, hogy biztonságos és védett környezetet biztosítsanak pihenni vágyó vendégeik számára. Ezért az üdülőhelyek biztonsága az egyik legfontosabb szempont egy sikeres üdülőhely működtetésében. Hatékony biztonsági intézkedések nélkül a vendégek nem érezhetik magukat biztonságban és kényelmesen, ami veszélyezteti az üdülőhely vagy szálloda hírnevét. Azonban a megváltozott, válságokkal és összetűzésekkel teli világunkban egyre nehezebb a biztonságot garantálni egy megjósolhatatlan (terror)támadás ellen, főleg úgy, hogy mindez a vendégek számára észrevétlenül történjen.

Cikkemben bemutatok néhány biztonságtechnikai eszközt, mellyel mindez jó eséllyel megvalósítható, kiemelve közülük a gépjárművel elkövetett terrortámadás elleni eszközparkot és kiválasztásuk szempontjait.

**Sport-Turizmus-Biztonság**  
**Árpás Béla**

*mesteroktató – Nemzeti Közszolgálati Egyetem*  
*1083 Budapest, Ludovika tér 2.*  
*e-mail cím: [arpas.bela@uni-nke.hu](mailto:arpas.bela@uni-nke.hu)*

A szerző gyakorló rendészeti szakemberként mutatja be a Magyarországon megrendezésre kerülő, nagy tömegeket vonzó nemzetközi sportrendezvények turizmussal kapcsolatos magán és közbiztonsági aspektusait. Előadásának fókuszában a biztonság megteremtése és fenntartása állami és nem állami szereplői által végrehajtásra kerülő preventív intézkedések, az együttműködések gyakorlata áll. Különösen izgalmas és aktuális kérdéskörként rávilágít a nemzetközi vonatkozású, honi rendezésű sportesemények turizmusbiztosággal kapcsolatos kihívásaira elemezve annak jelenkori és jövőbeni lehetőségeit.

**Illegális migráció, adatok és/vagy tények**  
**Dr. Ritecz György**

*címzetes egyetemi docens – Nemzeti Közszolgálati Egyetem  
Rendészettudományi Doktori Iskola,  
Budapest 1083, Ludovika tér 2.  
e-mail cím: [riteczgy@gmail.com](mailto:riteczgy@gmail.com)*

A rendészettudomány területén lassan már nem új kihívásként jelentkezik az illegális migráció, viszont az elmúlt időszak hírei és a politikai kommunikáció egy újabb tömeges illegális migráció rémképét vetíti elénk. Kérdés, hogy ez csak egyes országok választási kommunikációjából, illetve az Európa Parlamenti választásokra felkészülést jelzik, avagy ténylegesen itt a következő „migrációs hullám”?

**Fesztiválok és drogok**  
**dr. Németh Ágota**

*tanársegéd - Nemzeti Közszolgálati Egyetem – PhD hallgató*  
*Rendészettudományi Doktori Iskola,*  
*1083 Budapest, Üllői út 82.*  
*e-mail cím: [nemeth.agota@uni-nke.hu](mailto:nemeth.agota@uni-nke.hu)*

A kábítószer-terjesztés az 1990-es években jelent meg hazánkban, és vált napjainkra az egyik legveszélyesebb bűncselekménnyé. Szintén ezen időszak óta, de különösen napjainkban egyre inkább teret nyernek a tömegrendezvények, és azon belül is a könnyűzenei fesztiválok. Itt is megjelent a bűnözés, a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények egyre gyakoribbá váltak. A különféle fesztiválokon való drogterjesztés ma már a nemcsak hazai, hanem nemzetközi elkövetői csoportoknak is célpontja, ahol a fesztiválozók a klasszikus kábítószerektől kezdve az új típusú pszichotróp szerek széles kínálatából választhatnak.

## **Az állatok, mint az ökológiai büntető- és szabálysértési jog tárgyai és alanyai, különös tekintettel a kutyára**

**Dr. Vári Vince**

*egyetemi docens - Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Rendészettudományi Kar,  
Büntető-eljárásjogi tanszék,  
1083 Budapest, Üllői út 82.  
e-mail cím: [vari.vince@uni-nke.hu](mailto:vari.vince@uni-nke.hu)*

Az állatok védelme komoly és meghatározó szerepet kapott a környezetvédelemmel kapcsolatos jogi védelem rendszerében, lényegét tekintve az egyik fontos pillére a természet védelmének. A 2013.07.01-én hatályba lépő 2012.évi C. törvény külön fejezetet szentel a környezet, a természet és azok elemei védelmének. Fontos leszögezni, hogy a magyar szabályozásban a környezeti felelősségnek több eleme van: a polgári jogi felelősség mellett a közigazgatási jogi felelősség, a szabálysértési felelősség és a büntetőjogi felelősség. A tanulmányomban a környezetvédelmi jogon belül az állatok védelmét szolgáló legfontosabb törvényi tényállásokat kívánom bemutatni, azokon belül is leginkább azokkal a jogszabályokkal és gyakorlati kérdésekkel kívánok foglalkozni, amelyek az un. szabálysértési jog körébe tartoznak és a kutyákkal kapcsolatosan valósulhatnak meg. A környezeti jog tehát a kutyák esetében kettős irányú, egyrészt védi az állatokat az állatkínzás esetében az olyan jellegű elkövetési magatartásoktól, amelyek testi vagy lelki bántalmazás tekinthetőek. A másik oldalról, amikor eszközzé válik a kutya, szintén része a környezeti jognak, a veszélyeztetés kutyával szabálysértési tényállása esetében a felügyelet alatt álló kutya a közterületre történő kibocsátását követően, ott úgy tartózkodik, hogy kikerült a felügyeletére hivatott személy ellenőrzése alól. Sok esetben az egyes cselekményeknek a pontos megállapítása és elhatárolása komoly gondot jelent a jogalkalmazónak. Éppen ezért tartom fontosnak bemutatni a téma érintő jogszabályi környezetet és annak gyakorlati aspektusait.

**Gondolatok a rendőri lőfegyverhasználat jogáról – avagy egy  
alkotmánybíróági határozat margójára  
Dr. Tihanyi Miklós**

*egyetemi docens – Nemzeti Közzolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar,  
1083 Budapest, Üllői út 82.  
e-mail cím: [tihanyi.miklos@uni-nke.hu](mailto:tihanyi.miklos@uni-nke.hu)*

A rendőri lőfegyverhasználat szabályozásának és vizsgálata számtalan megközelítési módra ad lehetőséget. Ennek az írásnak a keretei között pusztán azt a célt tűzöm ki, hogy reflektálva néhány közelmúltban történt eseményre megvizsgálom a rendőri lőfegyverhasználatot vizsgáló és jogi szabályozást tényleges módon befolyásoló 9/2004. (III. 30.) AB határozat időszerűségét. A jelzett AB határozat az Alaptörvény hatályba lépését követően hatályon kívül került, mégis lényeges megvizsgálni az időszerűségét. Ennek oka egyfelől az, hogy az eddigi tapasztalok szerint az Alkotmánybíróság az élet és emberi méltóság védelmét tárgykörébe helyező határozataiban rendre visszanyúlik a régebbi, már hatályon kívül helyezett határozatokra. Másfelől pedig a határozat nyomán kialakult lőfegyverhasználati jog szabályozása azóta változatlan.

A közelmúltban történt rendőri lőfegyverhasználatok és ezek megítélése felveti annak szükségességét, hogy megvizsgáljuk az alkotmánybíróági határozat némely megállapítását.

Ezek felvetik a rendőrtől elvárható észlelés, érzékelés, reakció normatív környezetének újra gondolását.

**A turizmusbiztonság és a turizmus  
aktuális kérdései**

## **Szemelvények a szállodaipar védelmi lehetőségeiből** **Lippai Zsolt<sup>1</sup> - Thieme-Eső Milán<sup>2</sup>**

*<sup>1</sup> egyetemi tanársegéd, Ph.D hallgató – Nemzeti Közszolgálati Egyetem  
1083 Budapest, Ludovika tér 2.*

*<sup>2</sup> Director of Loss Prevention – Dorothea Hotel Budapest, Autograph Collection  
1051 Budapest, Dorottya utca 2.*

*e-mail cím: [Lippai.Zsolt@uni-nke.hu](mailto:Lippai.Zsolt@uni-nke.hu), [Milan.Thieme@marriott.com](mailto:Milan.Thieme@marriott.com)*

A szerzők gyakorló biztonsági szakemberként a szállodaipar külső és belső fenyegetésekkel szembeni védelmi lehetőségeit átfogóan, azok egyedi sajátosságokkal bíró aspektusaira rávilágítva mutatják be, miközben egy dinamikus, az adott egység üzemeltetése és a desztináció versenyképessége szempontjából is kihívásokkal teli területről beszélnek. Jelen tanulmányuk célja a szállodákat érintő biztonsági kockázatok megelőzése érdekében megvalósítandó védelmi tevékenységek, lehetőségek elemzésével az érintett területek átfogó értékelése a turizmusipar rendszerszemléletű megközelítésének alkalmazásával.

**Mitől fél a turista? – avagy a külföldi állampolgárokat leginkább  
érintő bűncselekmények jellemzői**  
**Dr. Bánáti Tibor**

*Ph.D hallgató - Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar,  
1089 Budapest, Diószegi Sámuel utca 40.  
e-mail cím: [banati.tibor@uni-nke.hu](mailto:banati.tibor@uni-nke.hu)*

A közelmúltban szembejött velem egy cikk az interneten, amelyben a turistákat ért hazai atrocitásról cikkez az író. Külön kiemelt kérdésként foglalkozott azzal a témával, hogy miért kerülnek el Budapestet a turisták. Mivel a média más felületein ennek szöges ellentétéről hallani, kíváncsian olvastam el a klikkvadász írást, amely végül arra ösztönzött, hogy a számadatok tükrében vizsgáljam meg a helyzetet. A cikk valóságtartalmának boncolgatása helyett jelen dolgozatomban a Belügyminisztérium által működtetett Egységes Nyomozóhatósági és Ügyészségi Bűnügyi Statisztika (ENyÜBS) adatainak feldolgozásával igyekszem bemutatni a külföldi turistákra leselkedő veszélyeket. A komplexitásra a terjedelmi korlátok okán nem törekedhettem, ezért kiemeltem a vagyon elleni bűncselekmények azon halmazát, amelyeken keresztül az áldozatok testközelből szembesülhetnek a bűnözéssel.

**Egy belga város Hollandiában.  
(Egy enkláve a turizmus vonzásában)  
Dr. Sallai János**

*egyetemi tanár - NKE Rendészettudományi Kar,  
1083. Ludovika tér 1.  
e-mail cím: [sallai.janos@uni-nke.hu](mailto:sallai.janos@uni-nke.hu)*

A 20-21. századokban az államhatárok elválasztó, szűrő és összekapcsoló szerepe lényegesen megváltozott. Különösen igaz ez a Schengeni Egyezmény (1985) negyedik évtizedében, amikor is Európában a Schengen tagállamok között az államhatárok légi-esültek. A schengeni folyamatban játszott úttörő szerepet a Benelux államok uniója, amelyek a közös történelmük és sajátos földrajzi helyzetükből adódóan már 1948 óta lényegesen szabadabb átjárást biztosított állampolgárainak a közös határok átlépésében. E közös történelem furcsa példája Baarle-Nassau (holland), vagy Baarle-Hertog (belga) „közös falu, amelyben két rendőrség, két önkormányzat, és két posta található. Maga a furcsa település 26 földdarabból áll Hollandián belül belga közigazgatással. A sajátos határkitűzés folytán üzlethelyiségeken, éttermeken és magán házakban halad keresztül az államhatár. Mindez kuriózumként jelentkezik a turizmusban és jelentős turista tömegeket mozgat meg, vonz oda.

**A turizmus és a regionális repülőterek fenntarthatósága hazai és  
külföldi példák alapján  
Dr. Novoszáth Péter**

*egyetemi docens - Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Ludovika  
1083 Budapest, Ludovika tér 2.  
e-mail cím: [PNOVO@uniduna.hu](mailto:PNOVO@uniduna.hu)*

Regionális összevetésben az idegenforgalom fenntarthatósága a közép-kelet-európai és balkáni régió országokban a legkevésbé verseny- és fejlődésképes a többi európai országhoz viszonyítva. Ezért a jövőben ennek fejlesztésére kellene a jelenleginél sokkal nagyobb figyelmet fordítaniuk. Ugyanakkor a légitölekedési infrastruktúra verseny- és fejlődésképesége is elmarad ebben a régióban a többi európai országhoz képest, ezért a légitölekedési infrastruktúra fejlesztése a turizmus verseny- és fejlődésképeségének növelése érdekében is rendkívül fontos lenne. Jelentős kihívás e két jelentős cél együttes megvalósítása. Ezért különösen fontos azon repülőterek jó gyakorlatának a megismerése, amelyek ezen a téren élen járnak. Előadásomban olyan hazai és külföldi regionális repülőterek gyakorlatát kívánom bemutatni, amelyek jelentős lépéseket tettek a repülőterek fenntarthatóbbá válása érdekében.

## **Fenntarthatóság, biztonság a turizmusban**

**Dr. Varga Zoltán<sup>1</sup> – Molnárné Csákvári Tímea<sup>2</sup> – Palkovics Krisztina<sup>3</sup>**

*<sup>1</sup>egyetemi adjunktus – Pécsi Tudományegyetem, Egészségbiztosítási Intézet  
Zalaegerszeg 8900, Landorhegyi u.33.,*

*<sup>2</sup> tanársegéd – Pécsi Tudományegyetem ETK ZKK,*

*<sup>3</sup>Ph.D. hallgató, Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi  
Doktori Iskola,*

*7621 Pécs, Vörösmarty u. 4.*

*e-mail cím: [zoltan.varga@etk.pte.hu](mailto:zoltan.varga@etk.pte.hu), [timea.csakvari@etk.pte.hu](mailto:timea.csakvari@etk.pte.hu), [palkovics.krisztina@pte.hu](mailto:palkovics.krisztina@pte.hu)*

A turisztikai trendek között évek óta szerepel a fenntarthatóság fontosabbá válása, és az elmúlt időszak eseményei csak növelték a fogyasztók felelősségérzetét. A turisztikai döntések esetében tehát nemcsak a környezettudatosság mibenléte jelent bizonytalanságot, hanem az is kérdés, hogy mennyire jelennek meg az attitűdök és viselkedési szándékok szintjén, illetve a mindennapokban meglévő preferenciákban a gyakorlatban. A Covid19 világjárvány okozta új kihívások, a háború és az energiaválság okozta nehézségek és bizonytalanság, valamint az ezek nyomán bevezetésre kerülő intézkedések további változásokat hoztak a fenntarthatóság és a környezettudatosság szempontjából.

**A turisztikai vállalkozások kitörési lehetőségei a revenue  
management segítségével**  
**Tamás Anett<sup>1</sup> – Dr. Töröcsvári Zsolt István<sup>2</sup> – Oláh Péter Károly<sup>3</sup>**

*<sup>1</sup>mesterszakos hallgató, <sup>2</sup>főiskolai tanár, <sup>3</sup>mesteroktató – Budapesti Gazdasági Egyetem  
Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Kar  
1054 Budapest, Alkotmány utca 9-11.*

*e-mail cím: [Anett.Tamas.59@unibge.hu](mailto:Anett.Tamas.59@unibge.hu), [Torocsvari.Zsolt@uni-bge.hu](mailto:Torocsvari.Zsolt@uni-bge.hu), [Olah.Peter@uni-bge.hu](mailto:Olah.Peter@uni-bge.hu)*

A turisztikai ágazat nagy mértékben kitett a külső gazdasági, illetve az utazni vágyók biztonságérzetét befolyásoló hatásoknak. Az elmúlt néhány évben egymás után tapasztalható események – pandémia, háborúk, infláció – miatt egyre nehezebbé válik a turisztikai vállalkozások gazdaságos üzemeltetése. Éppen ezért különösen fontos lett hatékony bevételoptimalizálási módszerek alkalmazása. Az egyik lehetséges út a légitársaságok és szállodák által már régóta alkalmazott dinamikus árazás bevezetése a statikus árak helyett. A tanulmány három fő kérdésre fókuszál. A turisztikai ágazatban hol lehet bevezetni a dinamikus árazást, ennek milyen feltételei vannak és hogyan reagálna erre a kereslet. A kutatás alapján kiderül, hogy melyik turisztikai szolgáltatók esetén lehetséges a revenue management bevezetése. Ennek jelenleg milyen feltételei, illetve akadályozó tényezői vannak. Képet kapunk arról is, hogy a fogyasztók hogyan viszonyulnak a turisztikai szolgáltatók folyton változó áraihoz.

## **Turizmus a világjárvány alatt és után** **Palkovics Krisztina<sup>1</sup> - Dr. Varga Zoltán<sup>2</sup>**

*<sup>1</sup>Ph.D. hallgató, Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar,  
Egészségtudományi Doktori Iskola,  
Pécs, Vörösmarty u. 4.*

*<sup>2</sup>egyetemi adjunktus – Pécsi Tudományegyetem, Egészségbiztosítási Intézet  
Zalaegerszeg 8900, Landorhegyi u. 33.*

*e-mail cím: [palkovics.krisztina@pte.hu](mailto:palkovics.krisztina@pte.hu), [zoltan.varga@etk.pte.hu](mailto:zoltan.varga@etk.pte.hu)*

A tanulmány célja a magyarországi turizmus helyzetének felmérése 2020-ban a Covid-19 járvány, 2021-22-es években a pandémia hazai és nemzetközi alakulásának hatásaira. Elemeztük a szállodák, a vendéglátó egységek, a rendezvény piac, a gyógyszállók, gyógyfürdők vendégforgalmát, foglalkoztatottak számát, bevételek alakulását, és ezek együttes gazdasági hatásait. Az eredmények azt mutatják, hogy a járvány megjelenése előtt a turizmus volumene emelkedett, a megjelenésekor azonban azonnali hatállyal jelentősen átalakult a turizmus piaca és a hozzá kapcsolódó egyéb szolgáltatások, vállalkozások helyzete is. Nagy hatással voltak a kormány korlátozó intézkedései. A szektorban dolgozók jövedelmezőségi helyzete szinte lehetetlenné vált, mely az energia veszélyhelyzet hatására részben ma is tart. A turizmus nagysága lassan visszatér a járvány előtti szintre, a tömegturizmus ismét jelentőssé kezd válni, az emberek azonban jobban figyelnek az egészségükre és a turizmusban rejlő veszélyekre.

**A nemzetközi síturizmus változásai a globális veszélyek árnyékában**  
**Dr. Gyuricza László<sup>1</sup> – Bazsika Enikő<sup>2</sup>**

*<sup>1</sup>egyetemi docens - PTE TTK FFI Turizmus Tanszék*

*<sup>2</sup>óraadó oktató - PTE BTK MNYII Nyelvtudományi Tanszék*

*7624 Pécs, Ifjúság útja 6.*

*e-mail cím: [gyuricza@gamma.ttk.pte.hu](mailto:gyuricza@gamma.ttk.pte.hu), [benikoe002@gmail.com](mailto:benikoe002@gmail.com)*

A magashegységi turizmus leggyakoribb formája a síturizmus, amely ma már az egész világon tömegturizmussá vált. Napjainkban azonban több veszély is leselkedik a síturizmusra. A globális klímaváltozás hatása már tartósan erősen érződik az egész Föld téli turizmusában. Nem csak a hóhatár magasabbra tolódásáról van szó, a felmelegedésnek a közvetlen hatások mellett közvetett hatásai is vannak. Emellett a Covid pandémia a járvány kitörésétől kezdve (az egyik európai kezdeti gócpontja éppen egy alpesi síközpont volt) óriási csapást mért a síturizmusra. A jelenlegi háborús konfliktusok nem érintik ugyan közvetlenül a jelentősebb síközpontokat, de az egyes turista-küldő országok háborús helyzete révén mégis hatással vannak a forgalomra. A tanulmány e folyamatokat a nemzetközi statisztikai adatok, illetve jelentések, beszámolók alapján elemzi.

**Vészhelyzet, veszélyhelyzet - védelmi igazgatás a településeken a jogi környezet determinációja következtében (magyar, lengyel, szlovák gyakorlat komparatív bemutatásával)**

**Dr. Dobó Marianna**

*docens - Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Társadalomismeret Tanszék  
3300 Eger, Eszterházy tér 2.  
e-mail cím: [dobo.mariann@uni-eszterhazy.hu](mailto:dobo.mariann@uni-eszterhazy.hu)*

A természeti katasztrófák okozta helyzetek megoldásában sok esetben hasonló elveken alapuló döntési folyamatokat vitt végbe az 1990-es évektől, melynek következtében mindhárom ország megalkotta a természeti katasztrófák kivédéséhez szükséges jogszabályokat, a 90-es évek végétől a megelőzés, az irányítás, a beavatkozás, a hatósági tevékenység és a finanszírozás szabályai kerültek előtérbe. A tanulmányban ezt a centralizációs és a decentralizációs környezetében elemzem, a válság fogalmának értelmezésében, törvényhozatali módszerek és jogszabályokhoz igazodások segítségével. A válság – krízis - vis maior fogalmak elemzése kapcsán fel kívánom tárni a folyamat okozta hatásokat és kényszerhelyzeteket is, megteremtve az empirikus kutatás kereteit a válságválaszok és a krízismenedzsment sajátosságainak vizsgálatához. Az elméleti keretek feltárásán keresztül keresem azokat a pontokat a döntéshozatali folyamatokban, amelyekben tetten érhető a döntési szereplők vis maior helyzet iránti attitűdje.

## **Az aktív turizmus biztonsági kérdései** **Dr. Donka Attila**

*egyetemi adjunktus - Kodolányi János Egyetem,  
8000 Székesfehérvár, Rákóczi u. 25.  
e-mail cím: [donka@kodolanyi.hu](mailto:donka@kodolanyi.hu)*

A turizmus általános feltételei között meghatározó szerepe van a biztonságnek. Ez alatt nem csak a turista személy- és vagyonbiztonságát értjük, hanem ide tartozik a fogyasztás és a tájékozódás biztonsága is. A legtöbb szerző azonban a turizmus biztonsága témakörében kizárólag a közbiztonság kérdésével foglalkozik. A téma nemzetközi jelentőségének előtérbe kerülésével az elmúlt időszakban több hazai tudományos fórum is foglalkozott a kérdéssel, és egyes rendezvényeken a biztonságpolitika és az egészségügyi feltételek mellett a természeti erők szerepének vizsgálata is előtérbe került. De a testi és lelki biztonság ugyanolyan igény, mint a kínálat más elemei, különösen a mindennapitól eltérő környezetben, azonban ennél részletesebben szintén nem foglalkozik az alapvető egészségügyi feltételeken és közbiztonságon túli kérdésekkel. Az aktív turizmusban, az abban résztvevő vendégek cselekvő részvétele révén a közbiztonsági kockázatokon túl más biztonsági kérdések is felmerülnek. Így elsősorban a természeti környezettel összefüggő veszélyek. A különböző aktív tevékenységek esetén ezek lehetnek a természeti közeg jellemzőiből fakadó veszélyek, továbbá az időjárási jelenségek okozta veszélyek, illetve a mindezekkel összefüggésben felmerülő egészségügyi kockázatok. A előadás, illetve a tanulmány azokat a tényezőket vizsgálta, amelyek a leginkább befolyásolják a hazai aktív turizmus biztonságát.

# **Körforgásos gazdaság, fenntartható turizmus**

## **Ökotechnológiai innovációk körforgásos elvű értékelésének egy lehetséges módszertana**

**Mezőfi Nóra<sup>1</sup> – Dr. Németh Kornél<sup>2</sup>**

*<sup>1</sup>PhD hallgató, <sup>2</sup>egyetemi docens - Pannon Egyetem Nagykanizsa, Körforgásos Gazdaság  
Egyetemi Központ, Alkalmazott Gazdálkodástani Intézet,  
8800 Nagykanizsa, Zrínyi Miklós utca 18.*

*e-mail cím: [mezofi.nora@pen.uni-pannon.hu](mailto:mezofi.nora@pen.uni-pannon.hu), [nemeth.kornel@pen.uni-pannon.hu](mailto:nemeth.kornel@pen.uni-pannon.hu)*

Az újonnan formálódó körkörös gazdasági modellben alapvető elvárás olyan technológiai innovációk létrehozása és terjedése, amelyek által elért költségmegtakarításon, innováción és nemzetközi kereskedelmen keresztül gazdasági előnyök megszerzésére irányuló potenciált is teremtünk egyben. A technológiai választás sokdimenzióssá válik, és az amúgy sem egyszerű döntési feladatot az ökológiai szempontok még bonyolultabbá teszik. A tanulmány első részében áttekintésre kerülnek a technológiák ökohatékonyosságának értékelését befolyásoló szempontok, amelyeket a tanulmány a körkörös gazdaság technológiai körének sajátosságaival egészít ki. A tanulmány célja a K+F menedzsment értékelési keretrendszerébe ágyazva egy olyan összetett értékelési modell kidolgozása, amely túlmutat az ökológiai szempontokon és alkalmas annak hosszútávú mérlegelésére, hogy a körkörös gazdaságot szolgáló technológiai innováció teljes életciklusára vetített környezeti, társadalmi és gazdasági hatások alapján túlteljesíti-e az eredeti (nem feltétlenül ökológiai szempontokra épített) technológiát. A kifejlesztett modell két dimenzióban támogatja a felelős döntéshozatalt: az innováció hozzájárulása az alkalmazási terület körforgásossá válásához, valamint a kifejlesztendő termék/szolgáltatás környezeti lábnyoma a teljes életciklusára vetítve. Mindkettőhöz a gyakorlati alkalmazást elősegítő eszközökre tesz a szerző javaslatot.

*„A tanulmány a TKP2021-NKTA-21 számú projekt keretében a Kulturális és Innovációs Minisztérium Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Alaphól nyújtott támogatásával, a 2021. évi Tématerületi Kiválóság Program pályázati program finanszírozásában valósult meg. Dr. Németh Kornél kutatása a 2021-2.1.2-HŐ-2021-00004 projekt támogatásával valósult meg.”*

## **A körforgásos gazdasági modell alkalmazása a szállodaiparban Jakab Bálint<sup>1</sup> – Dr. Rodek Nóra<sup>2</sup> – Dr. Raffay-Danyi Ágnes<sup>3</sup>**

*<sup>1</sup>Ph.D hallgató, <sup>2</sup>egyetemi adjunktus - Pannon Egyetem Nagykanizsa, Körforgásos Gazdaság  
Egyetemi Központ, 8800 Nagykanizsa, Zrínyi Miklós utca 18.*

*<sup>3</sup>egyetemi docens – Pannon Egyetem  
8200 Veszprém, Egyetem u. 10.*

*e-mail cím: [jakab.balint@pen.uni-pannon.hu](mailto:jakab.balint@pen.uni-pannon.hu), [rodek.nora@pen.uni-pannon.hu](mailto:rodek.nora@pen.uni-pannon.hu),  
[raffay.agnes@gtk.uni-pannon.hu](mailto:raffay.agnes@gtk.uni-pannon.hu)*

A körforgásos gazdasági modell célja a gazdasági tevékenység ökológiai és környezeti hatásainak minimalizálása, amelyhez értékmegőrző, értékmegújító, újra feldolgozó rendszereket hoz létre és működtet, amelyben a gazdaság szereplői – köztük a turizmus (ezen belül is a szállodaipar) – fontos szerepet kapnak.

Miért van szükség a körforgásos gazdasági szemléletre a szállodaiparban? A körforgásos gazdaságról szóló publikációk korábban a termelőiparágakra összpontosítottak, azonban fontos tisztában lenni azzal, hogy a turizmus és vendéglátás szektor működése szorosan kapcsolódik más termelő ágazatokkal. A turizmus a szolgáltatási ágazatba sorolható, ugyanakkor a nem-megújuló természeti erőforrások óriási mennyiségére és áramlására támaszkodik, amelyet, ha nem kezelnek megfelelően rengeteg negatív hatást maga után vonó ágazattá válhat. Például a turizmus ágazat éves szinten 9%-ot képvisel az Európai Unió vízfelhasználásában, amelyhez nagymértékben a szállodák is hozzájárulnak.

Tanulmányunkban azon nemzetközi, ill. hazai szállodai jó gyakorlatokat szeretnénk bemutatni, a körforgásos gazdaság részterületein belül, amelyek már a fenntarthatóság, illetve a körforgásos gazdaság jegyében kerültek bevezetésre és alkalmazásuk követendő példaként szolgálhat a hasonló területen működő szolgáltatók számára is.

## **A vendéglátás zöld forradalma: fenntarthatósági gyakorlatok a Zala vármegyei szállodák példáján Jandzsó Alexa<sup>1</sup> –Dr. Péter Erzsébet<sup>2</sup>**

<sup>1</sup>egyetemi hallgató, <sup>2</sup>egyetemi docens - Pannon Egyetem Nagykanizsa - Körforgásos Gazdaság  
Egyetemi Központ,  
8800 Nagykanizsa, Zrínyi Miklós utca 18.  
e-mail cím: [alexajandzso@gmail.com](mailto:alexajandzso@gmail.com), [peter.ertzsebet@pen.uni-pannon.hu](mailto:peter.ertzsebet@pen.uni-pannon.hu)

A fenntarthatóság, a szálláshely szolgáltatóknál perifériás probléma helyett a szervezett identitásának szerves részévé vált. A szállodák prioritásként kezelik és integrálják a fenntarthatóságot márképítési és marketingstratégiáikba. Az ökotanúsítványoktól a zöld épületek tervezéséig a szállodák szívesen mutatják be elkötelezettségüket a környezetbarát gyakorlatok mellett. Szekunder vizsgálatunk során hazai és nemzetközi esettanulmányokat készítettünk és ezzel párhuzamosan kvantitatív és kvalitatív kutatást végeztünk Zalakarosi szállodákban interjúkkal és vendéglégedettségi kérdőívvel. A fenntarthatóság iránti elkötelezettségük közvetítése érdekében a szállodák aktívan részt vesznek az átlátható kommunikációban. Ez magában foglalja a weboldalukon található öko kezdeményezésekkel kapcsolatos részletes információkat, a különböző részlegeken felhasznált anyagokat és a vendégekkel való kommunikációt. A fenntarthatóság alapelveként való elfogadásával a szállodaipar képes lehet a pozitív változások katalizátorává válni, emlékeztető élményeket nyújtva a vendégeknek, miközben óvja a bolygót és támogatja a helyi közösségeket.

*A Kulturális és Innovációs Minisztérium ÚNKP-23-1-23-1 kódszámú Új Nemzeti Kiválóság Programjának a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alapból finanszírozott szakmai támogatásával készült.*

## **Fenntarthatósági kérdések a fogyatékossgal élők értékteremtésében**

**Kovács Kitti<sup>1</sup> –Dr. Péter Erzsébet<sup>2</sup>**

*<sup>1</sup>egyetemi hallgató, <sup>2</sup>egyetemi docens, - Pannon Egyetem Nagykanizsa -  
Körforgásos Gazdaság Egyetemi Központ,  
8800 Nagykanizsa, Zrínyi Miklós utca 18.*

*e-mail cím: [kitti.kovacs99@gmail.com](mailto:kitti.kovacs99@gmail.com), [peter.erzsebet@pen.uni-pannon.hu](mailto:peter.erzsebet@pen.uni-pannon.hu)*

Az állam mellett egyre több esetben a családok is részt vesznek a fogyatékos személyek támogatásában, fenntartva és biztosítva szerepüket a társadalomban. Ahogy a család szerepe, úgy a marketingé is egy meghatározó pont lett. Kvantitatív kutatásunk célja a fogyasztók preferenciarendszerének vizsgálata volt a fogyatékossgal élők által készült termékek kapcsán. A kutatásba 2023 tavaszán 151 fő adott releváns választ kérdőíves megkeresésünkre. Kvalitatív eljárásnál strukturált interjú készült 2 Zala vármegyei intézmény vezető beosztású alkalmazottjával a foglalkoztatás céljaira, az értékesítés és marketing területére kitérve. Az intézmények által foglalkoztatott megváltozott munkaképességű munkavállalók interjúi nyújtottak további segítséget az eredmények felállításához. A kutatás eredményei igazolták a fennálló marketing tevékenységek, stratégiák hiányát. Annak érdekében, hogy minél több emberhez eljuthassanak ezen termékek és támogatni tudják az érintetteket, szükséges a marketing területét erősíteni, hogy munkájuk hosszú távon is fenntartható maradjon.

## **Az ipari szimbiózis növekvő szerepe az erőforrás-hatékonyság javításában**

**Balogh Péter<sup>1</sup> – Dr. Németh Kornél<sup>2</sup>**

*<sup>1</sup>PhD hallgató, <sup>2</sup>egyetemi docens - Pannon Egyetem Nagykanizsa - Körforgásos Gazdaság  
Egyetemi Központ, Alkalmazott Gazdálkodástani Intézet,  
8800 Nagykanizsa, Zrínyi Miklós utca 18.*

*e-mail cím: [aqzsl7@student.uni-pannon.hu](mailto:aqzsl7@student.uni-pannon.hu), [nemeth.kornel@pen.uni-pannon.hu](mailto:nemeth.kornel@pen.uni-pannon.hu)*

A pandémia okozta kihívások és a fegyveres konfliktusok súlyos kihívások elé állítják az emberiséget. A közvetlen és közvetett hatások által kialakult bizonytalan gazdasági helyzetben a zöld átmenet egyre hangsúlyosabban jelenik meg, mint megoldási lehetőség. A gazdasági szereplők körforgásos gazdasági modell elvei mentén a megújuló forrásokból származó anyagok felé nyitva, az erőforrás-hatékonyság növelése felé indulhatnak el. Kutatásunkban a körforgásos módszereken alapuló, ipari szimbiózis jellegű megoldásokat vizsgáljuk. A kutatás eredménye egy irodalmi összefoglalás, mely kiegészítve egyes megvalósult jó gyakorlatok bemutatásával segíthet a szemléletformálásban, míg a hátráltató tényezők, a megvalósítás során felmerülő problémák elemzésével a döntéshozókat, szakembereket, és a téma iránt érdeklődőket is értékes információval láthatja el. Kutatásunk alapján egyértelműen kirajzolódik, hogy a kényszer és lehetőség motívációi mentén formálódó témakör egyre nagyobb teret nyer. Az ipari szimbiózis elvein formálódó erőforrás-hatékonysági törekvések létjogosultága megkérdőjelezhetetlen.

*A publikáció a 2021-2.1.2-HÖ-2021-00004 projekt támogatásával valósult meg.*

## **Fenntartható fogyasztás és környezettudatos fogyasztói magatartás vizsgálata**

**Mgr. Fehér Lilla<sup>1</sup> – Mgr. Kinczerová Adriana<sup>2</sup> –  
PhDr. Korcsmáros Enikő, PhD<sup>3</sup>**

*<sup>1</sup>tanársegéd, <sup>2</sup>Ph.D hallgató, <sup>3</sup>egyetemi docens - Selye János Egyetem, Komárom,  
Gazdaságtudományi és Informatikai Kar,  
Hradná ul. 167/21, P. O. Box 54, 945 01 Komárno, Slovakia  
e-mail cím: [feherl@ujs.sk](mailto:feherl@ujs.sk) [kinczerovaa@ujs.sk](mailto:kinczerovaa@ujs.sk), [korcsmarose@ujs.sk](mailto:korcsmarose@ujs.sk)*

Napjainkban már markánsan érzékelhető a környezetkárosítás által okozott problémák mélyülése, illetve dominó-elv szerű kiterjedése. Ennek oka a társadalom, és benne az ember helytelen magatartásformái. Bátran kijelenthetjük, hogy a fenntarthatóság az általunk ismert társadalmi berendezkedés fennmaradásának egyik záloga. A kutatás központi témája a fenntartható fogyasztás, valamint a környezetbarát fogyasztói magatartás motivációinak vizsgálata. A kutatás első része részletesen foglalkozik magával a fogalommal, annak fontosságával, kitér a nemzetközi és hazai szabályozás rendszerére, valamint bemutatja a környezettudatos fogyasztói magatartás kialakulásához vezető utat. Jelen tanulmány részletesen összefoglalja a kvantitatív kutatásunk során feltárt eredményeket, elemzi a megkérdezettek fogyasztói magatartását befolyásoló tényezőket, illetve a környezettudatos fogyasztáshoz való hozzáállásukat. Ezeket keresztül konkrét javaslatokat fogalmaz meg arra vonatkozóan, hogy hogyan lehetne szélesebb körben elfogadottá tenni a fenntartható fogyasztást.

## **A biztonság vagy a környezetvédelem fontosabb a magyaroknak? Neumanné Dr. Virág Ildikó<sup>1</sup> – Dr. Banász Zsuzsanna<sup>2</sup>**

<sup>1,2</sup>*Pannon Egyetem, Gazdaságtudományi Kar, Közgazdasági Intézet,  
8200 Veszprém, Egyetem utca 10.*

<sup>1</sup>*intézeti tanszékvezető egyetemi docens - Nemzetközi Gazdaságtan Intézeti Tanszék*

<sup>2</sup>*egyetemi docens - Közgazdaságtan Intézeti Tanszék*

*e-mail cím: [virag.ildiko@gtk.uni-pannon.hu](mailto:virag.ildiko@gtk.uni-pannon.hu), [banasz.zsuzsanna@gtk.uni-pannon.hu](mailto:banasz.zsuzsanna@gtk.uni-pannon.hu)*

A kutatás célja a következő két kutatási kérdés (K) megválaszolása. K1. A magyarok értékrendjében mi szerepel előkelőbb helyen: a biztonság vagy a környezetvédelem? K2. Ezeket szignifikánsan befolyásolják-e demográfiai jellemzők? A tanulmány egy 2023 első felében készített primer kérdőíves felmérésen alapul, melyből 6295 fős értékelhető minta származott. Az értékrendszer feltérképezése a Schwartz-féle értékmodellel történt. A kutatás módszereként leíró statisztikák és kapcsolatvizsgálatok kerültek alkalmazásra. Az eredmények azt mutatják, hogy a magyarok értékrendszerében a biztonság fontosabb, mint a környezetvédelem, viszont e preferenciák csak gyengén magyarázhatók a demográfiával.

*Készült az RRF-2.3.1-21-2022-00014 azonosítójú „Éghajlatváltozás Multidiszciplináris Nemzeti Laboratórium” elnevezésű projektben, a Széchenyi Terv Plusz program keretében, az Európai Unió Helyreállítási és Ellenállóképeségi Eszközének támogatásával.*

**Turizmusfejlesztési stratégiaajavaslát az MVM Máttra Energia Zrt.  
Heves megyei társadalmi-gazdasági téregységére  
Dr. Gyurkó Ádám<sup>1</sup> – Hegyi Balázs<sup>2</sup> – Dr. Piskóti-Kovács Zsuzsa<sup>3</sup>**

*<sup>1</sup>egyetemi adjunktus, <sup>2</sup>tudományos segédmunkatárs, <sup>3</sup>tudományos munkatárs -  
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem  
3300 Eger, Eszterházy tér 1.*

*e-mail cím: [gyurko.adam@uni-eszterhazy.hu](mailto:gyurko.adam@uni-eszterhazy.hu); [hegyi.balazs@uni-eszterhazy.hu](mailto:hegyi.balazs@uni-eszterhazy.hu);  
[piskoti.zsuzsa@uni-eszterhazy.hu](mailto:piskoti.zsuzsa@uni-eszterhazy.hu)*

Az Európai Unió éghajlat és energiapolitikáját már évek óta az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, az energiahatékonyság, a megújuló energiák arányának növelése és a klímaváltozás elleni harc határozza meg. Az energiapolitikai átállás viszont nem konfliktusmentes, társadalmi és gazdasági szempontból jelentős változásokkal jár, mely fokozhatja egyes régiók lemaradását az integráción belül. Ennek megakadályozására az Európai Bizottság létrehozta az igazságos átmenet mechanizmust, hogy segítsen mérsékelni az átmenettel járó negatív társadalmi-gazdasági hatásokat, kockázatokat. Hazánkban a „LIFE19 IPC/HU/000009 – LIFE-IP North-HU-Trans” azonosítószámú projekt szolgálja az igazságos átmeneti célok teljesülését. A projekt átfogó célja a magyar Nemzeti Energia- és Klímaterv (NEKT) végrehajtásának elősegítése, különös tekintettel a Máttrai Erőmű szénkivezetésére, valamint az erőmű és térsége fenntartható, igazságos átmenetének biztosítására. A dekarbonizációs folyamat során az alternatív rekultivációs módszerek gyakran alkalmazott eszközök, melyek keretében rendre rekreációs és turisztikai funkciók megjelenésével is számolhatunk. Jelen tanulmány egy turizmusfejlesztési stratégiaajavaslát kidolgozására tesz kísérletet az MVM Máttra Energia Zrt. Heves megyei társadalmi-gazdasági téregységére. A kidolgozott koncepció egy stratégiai ajánlás is egyben a felelős döntéshozók számára, ugyanis az eredmények gyakorlati adaptálásával hozzájárulhat a térségi gazdasági diverzifikációs céljainak megvalósulásához.

## **A település típusa befolyásolja-e a szelektív hulladék mennyiségét? Reider Anikó**

*tanszéki mérnök, - Pannon Egyetem, Mérnöki Kar, Bio-, Környezet- és Vegyészmérnöki Kutató Fejlesztő Központ, Fenntarthatósági Megoldások Kutatólaboratórium; Ph.D. hallgató, - Pannon Egyetem, Gazdaságtudományi Kar, Közgazdasági Intézet, Közgazdaságtan Intézeti Tanszék, 8200 Veszprém, Egyetem u. 10.  
e-mail cím: [reider.aniko@mk.uni-pannon.hu](mailto:reider.aniko@mk.uni-pannon.hu)*

Magyarország hulladékgazdálkodása 2023. július 1-től áttért a koncesszori rendszerre, ettől kezdve a MOHU Zrt. 35 évig jogosult a települési szilárd hulladék begyűjtésére és kezelésére. A következő években egyre többféle hulladék szelektíven történő gyűjtését kívánják megoldani. A tanulmány a Központi Statisztikai Hivatal települési szinten elérhető, egyes hulladékfrakciókra vonatkozó adatait elemzi az utolsó 5 évben. A különböző méretű települések összehasonlíthatósága érdekében a kutatás fókuszában a települések népességére vetített hulladékstatisztikák állnak. A kutatás célja annak megállapítása, hogy a különböző hulladékok mennyisége mennyire tér el az egyes településtípusok esetében.

*Jelen publikáció/kutatás a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal által biztosított forrásból a 2022-1.1.1-KK-2022-00002 azonosító számú, „Hulladékgazdálkodási Kompetencia Központ létrehozása a Pannon Egyetemen” című projekt keretében jött létre.*

## **Az élelmiszerpazarlási szokások vizsgálata és tudatos befolyásolása a munkahelyi étkezésben**

**Bottyán Viktória<sup>1</sup> – Karakasné Dr. Morvay Klára<sup>2</sup>**

*<sup>1</sup>egyetemi hallgató, <sup>2</sup>főiskolai docens, - Budapesti Gazdasági Egyetem Kereskedelmi  
Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Kar,  
1054 Budapest, Alkotmány utca 9-11.*

*e-mail cím: [bviki0724@gmail.com](mailto:bviki0724@gmail.com), [karakasnemorvay.klara@uni-bge.hu](mailto:karakasnemorvay.klara@uni-bge.hu)*

Az élelmiszerpazarlás napjaink egyik égető problémája. Ennek kezelése érdekében az EU 28 tagállama 2015 szeptemberében az ENSZ Közgyűlésén elkötelezte magát az egy főre eső élelmiszerpazarlás 2030-ig történő felére csökkentése érdekében a kiskereskedelmi és fogyasztói szinten (HOTREC, 2017).

Egyre több tudományos és gyakorlatias kutatás foglalkozik a témával a háztartásokban és a vendéglátó egységekben. Ebben a cikkben két munkahelyi étkező vizsgálatának eredményei kerülnek bemutatásra. A kutatás alapját egy több napon át tartó mérés adja, amivel meghatározható az élelmiszer hulladék mennyisége és összetétele. Az üzemeltetőt szakmai mélyinterjú formájában, a fogyasztókat pedig kérdőív segítségével kérdezték a szerzők. Rávilágítanak az üzemeltetés kritikus pontjaira és a fogyasztói attitűdökre. Az eredmények ismeretében a pazarlás csökkentésére irányuló javaslatok is bemutatásra kerülnek.

## **Megújuló energiák és hidrogén: fenntarthatósági lehetőségek a szállodaiparban**

**Dr. Zsiborács Henrik<sup>1</sup> – Hegedűsné Dr. Baranyai Nóra<sup>2</sup> –  
Dr. Vincze András<sup>3</sup>**

*<sup>1</sup>Tudományos munkatárs, <sup>2</sup>Egyetemi docens, <sup>3</sup>Tudományos munkatárs -  
Pannon Egyetem Nagykanizsa - Körforgásos Gazdaság Egyetemi Központ,  
Megújuló Energiaforrások Kutatócsoport,  
H-8800 Nagykanizsa, Zrínyi Miklós utca 18.  
e-mail cím: [zsiboracs.henrik@pen.uni-pannon.hu](mailto:zsiboracs.henrik@pen.uni-pannon.hu),  
[baranyai.nora@pen.uni-pannon.hu](mailto:baranyai.nora@pen.uni-pannon.hu), [vincze.andras@pen.uni-pannon.hu](mailto:vincze.andras@pen.uni-pannon.hu),*

Az energiahatékonyság és fenntarthatóság kérdései egyre nagyobb kihívást jelentenek az energiaszektorban. Az energetikai kihívásokra válaszul számos ország a megújuló energiákra való átállást tűzte ki célul. A megújuló energiák kiterjedt alkalmazása hozzájárulhat az energiaellátás diverzifikálásához és az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentéséhez. Azonban a megújuló energiák hatékony kiaknázása és integrálása az energetikai, gazdasági és társadalmi rendszerekbe további kihívások elé állítják az energiaszektor szereplőit. A turisztikai szektor, és ezen belül a szállodák, jelentős szerepet játszanak az energiafogyasztásban és a környezeti terhelésben. A megújuló energiák bevezetése és az energiahatékonyságra való törekvés lehetőséget kínál a turizmus fenntarthatóságának javítására és a környezeti terhelés csökkentésére. Az energiatárolási technológiák közül a hidrogén egyre inkább kulcsfontosságú tényezővé fog válni a megújuló energiák hatékony kihasználásában, mivel a hidrogén egy olyan ígéretes energiahordozó, amely sokoldalú alkalmazhatósága révén egyre fontosabb szerepet fog játszani az energiaszektorban. Az energiatermelés és -felhasználás terén azonban további innovációra van szükség a hidrogén jelentőségének kiaknázása érdekében. A Kawasaki King Skyfront Tokyu REI Hotel kiemelkedő példa a hidrogén alapú energiatermelés és -felhasználás terén tett komoly erőfeszítésekre a szállodaiparban. Ez a szálloda rendkívül elkötelezett a fenntarthatóság és a zöld energia iránt, és aktívan alkalmazza a hidrogéntechológiát a mindennapi működésében. Jelen kutatás bemutatja a szálloda saját rendszerét, annak működését, előnyeit és felmerülő kihívásait.

*A publikáció a RRF-2.3.1-21-2022-00009, azonosítószámú, Megújuló Energiák Nemzeti Laboratórium megnevezésű projekt a Széchenyi Terv Plusz program keretében, az Európai Unió Helyreállítási és Ellenállóképeségi Eszközének támogatásával valósul meg.*

## **Energiatárolás és turizmus: a hidrogén-alapú plazmalízis rendszer vizsgálata a Mercure Hotel MOA Berlinben**

**Dr. Zsiborács Henrik<sup>1</sup> – Hegedűsné Dr. Baranyai Nóra<sup>2</sup>  
Dr. Vincze András<sup>3</sup>**

*<sup>1</sup>Tudományos munkatárs, <sup>2</sup>Egyetemi docens, <sup>3</sup>Tudományos munkatárs -  
Pannon Egyetem Nagykanizsa - Körforgásos Gazdaság Egyetemi Központ,  
Megújuló Energiaforrások Kutatócsoport,  
H-8800 Nagykanizsa, Zrínyi Miklós utca 18.*

*e-mail cím: [zsiboracs.henrik@pen.uni-pannon.hu](mailto:zsiboracs.henrik@pen.uni-pannon.hu), [baranyai.nora@pen.uni-pannon.hu](mailto:baranyai.nora@pen.uni-pannon.hu),  
[vincze.andras@pen.uni-pannon.hu](mailto:vincze.andras@pen.uni-pannon.hu)*

Manapság az energetikai ágazatnak növekvő globális kihívásokkal kell szembenéznie, melyek közül kiemelkedik a fosszilis tüzelőanyagok egyre korlátozottabb rendelkezésre állása és a környezetszennyezés. Ígéretes megoldás lehet a megújuló energiákra való átállás, mely hosszabb távon fenntartható és környezetbarátabb technológiák alkalmazását jelenti. A hidrogén, mint tiszta és gazdaságos energiahordozó, kiemelkedő szerepet játszhat elsősorban az időjárásfüggő megújuló energiaforrások segítségével megtermelt energia tárolásában és szállításában. A turizmus és a szállodák specifikus környezeti kihívásokkal néznek szembe, mivel nagy mennyiségű energiát fogyasztanak. A fenntarthatósággal és az energiahatékonysággal kapcsolatos elvárások mára kulcsfontosságú szempontokká váltak a szállodaiparban is. A Mercure Hotel MOA Berlin egy kiváló példája azoknak a szállodáknak, amelyek komoly erőfeszítéseket tesznek a fenntartható energiatermelés és -felhasználás terén. Az alkalmazott plazmalízis rendszerük kiemelkedő technológiai megoldást jelent, mely segít az energiahatékonyság javításában és a környezeti terhelés csökkentésében. Ez a kutatás részletesen bemutatja a szálloda plazmalízis rendszerét, annak működését, előnyeit és kihívásait.

*A publikáció elkészítését a 2021-2.1.2-HÖ-2021-00004 projekt támogatta.*

**A Balaton Hotel Siófok koncentrált napenergia (CSP) rendszerének  
jelentősége az energiabiztonság vonatkozásában**  
**Dr. Zsiborács Henrik<sup>1</sup> – Hegedűsné Dr. Baranyai Nóra<sup>2</sup>**  
**Dr. Vincze András<sup>3</sup>**

*<sup>1</sup>Tudományos munkatárs, <sup>2</sup>Egyetemi docens, <sup>3</sup>Tudományos munkatárs -  
Pannon Egyetem Nagykanizsa - Körforgásos Gazdaság Egyetemi Központ,  
Megújuló Energiaforrások Kutatócsoport,  
H-8800 Nagykanizsa, Zrínyi Miklós utca 18.*

*e-mail cím: [zsiboracs.henrik@pen.uni-pannon.hu](mailto:zsiboracs.henrik@pen.uni-pannon.hu), [baranyai.nora@pen.uni-pannon.hu](mailto:baranyai.nora@pen.uni-pannon.hu),  
[vincze.andras@pen.uni-pannon.hu](mailto:vincze.andras@pen.uni-pannon.hu)*

Az energiahatékonyság és az energiabiztonság kérdése világszerte növekvő figyelmet kap a fenntartható fejlődés és a klímaváltozás kihívásai miatt. A turisztikai iparág, mint fontos gazdasági ágazat számos lehetőséget kínál az energiafogyasztás csökkentésére és a fenntartható energiaforrások kiaknázására. E tanulmány a szállodák energiahatékonyságának és energiabiztonságának fontosságára fókuszál, bemutatva a Balaton Hotel Siófok sikeres példáját, melyben az energiabiztonság növelését és a fenntarthatóbb energiafogyasztást egy koncentrált napenergia (CSP) alapú napkövető technológiával érik el. A nap energiájának ilyenfajta hasznosítása nemcsak a hotelnek hoz jelentős előnyöket, hanem más turisztikai létesítmények számára is példaként szolgál, melyek hasonló célokat kívánnak elérni.

*A publikáció elkészítését a 2021-2.1.2-HŐ-2021-00004 projekt támogatta.*

# **Safety and security in tourism, sustainability**

## **Model-supported climate action plans: an innovative framework for climate security**

**Iskander Ben Rjiba<sup>1</sup> – Georgina Tóth-Nagy<sup>2</sup> – Viktor Sebestyén<sup>3</sup>**

*<sup>1</sup>Ph.D student, <sup>2</sup>associate professor, <sup>3</sup>senior research fellow - University of Pannonia,  
Sustainability Solutions Research Lab,  
10 Egyetem street, H-8200, Veszprém  
e-mail address: [skanderbenrjiba@gmail.com](mailto:skanderbenrjiba@gmail.com), [toth-nagy.georgina@mk.uni-pannon.hu](mailto:toth-nagy.georgina@mk.uni-pannon.hu),  
[sebestyen.viktor@mk.uni-pannon.hu](mailto:sebestyen.viktor@mk.uni-pannon.hu)*

In the face of the escalating climate crisis, devising effective strategies for climate action planning is essential. This paper provides a comprehensive guide for creating climate action plans. The objective is to develop a decision tree model derived from a meticulous analysis of climate action plans available on the Covenant of Mayors website.

The proposed innovative climate security framework was developed by defining 22 state variables through exploratory data analysis of more than 400 existing climate action plans from 32 European countries.

By merging the wealth of knowledge and insights gathered from existing initiatives, we aim to present a robust framework that policymakers, local authorities, and environmental advocates can readily adopt. Our research contributes to the ongoing discourse on climate security and offers a tangible tool for promoting sustainable and resilient urban development in the face of climate change.

**Detection of explosives and explosive devices current issues**  
**Norbert Daruka Ph.D <sup>1</sup> – László Szalkai <sup>2</sup>**

*<sup>1</sup>Ph.D graduate of military engineering, Óbuda University Donát Bánki - Faculty of Mechanical and Safety Engineering  
H-1081 Budapest, Népszínház street 8.*

*<sup>2</sup>Ph.D student National University of Public Service - Ludovika University of Public Service  
1083 Budapest, Üllői rd. 82.*

*e-mail address: [daruka.norbert@uni-obuda.hu](mailto:daruka.norbert@uni-obuda.hu), [szalkai.laszlo81@gmail.com](mailto:szalkai.laszlo81@gmail.com)*

Today, thanks to globalisation and worldwide transport systems, tourism is no longer a purely seasonal phenomenon. The fact that anyone can go anywhere opens the opportunity for individuals and organisations with criminal intentions. The means and methods of constructing explosive devices and the specifications of the various explosives that can be easily produced are now readily available. It is therefore easy for individuals and groups with extremist views to create panic, alarm and, in extreme cases, casualties. Terror can appear anywhere in the world, and we must be ready to detect all its means, recognise all its methods and take the necessary steps to live in safety. We can use technical means, even autonomous systems, as well as live animals for this protection. Detection is of particular importance in this respect, as its effectiveness will guarantee security and make it possible to eliminate individuals or groups with criminal intent.

**Sudden, intense weather phenomena as factors affecting the safety of  
festival tourism**  
**Tamás Suszter**

*doctoral student - Doctoral School of Law Enforcement at the National Public Service  
University*

*e-mail address: [suszter.tamas@gmail.com](mailto:suszter.tamas@gmail.com)*

The author is a second-year doctoral student at the Doctoral School of Law Enforcement at the National Public Service University. His dissertation, chosen and planned to be developed within the framework of the announced research topic, is the policing aspects of the security of festival tourism.

Within the framework of the author's research, in this article written in English, he examines the impact that sudden and high-intensity weather changes, local strong winds, intense or persistent rain, and lightning can have on the safety of festival tourism. Are the festival organizers able to prepare for sudden changes in the weather and to prevent their harmful consequences, and what measures have they taken in the past. The author wishes to illustrate the examined topic with a brief case report, including the Burning Man festival held in September 2023 in the Black Rock Desert in Nevada, USA, which turned the dusty desert into a sea of mud due to sudden heavy rains, and as a result, about seventy thousand one person was trapped in the area and one person died.

**ChatGPT in hotels, and applications in the back office**  
**Szabina Elina Cseke<sup>1</sup>, Éva Erdélyi<sup>2</sup>, Péter Károly Oláh<sup>3</sup>**

*<sup>1</sup>student, <sup>2</sup>associate professor, <sup>3</sup>professor of practice, Budapest Business University  
Budapest, 1055, Markó utca 29-31.  
e-mail address: [csekeszabiel@gmail.com](mailto:csekeszabiel@gmail.com), [SzaboneErdelyi.Eva@uni-bge.hu](mailto:SzaboneErdelyi.Eva@uni-bge.hu),  
[Olah.Peter@uni-bge.hu](mailto:Olah.Peter@uni-bge.hu)*

The objective of this research was to find out what can be expected for hotels in terms of current digitalization and significant artificial intelligence presence and development, with specific attention to ChatGPT. The main question of the research is related to ChatGPT and its use, with a focus on the back office in hotels. A questionnaire was compiled to gather information about potential future employees and them as consumers about the increased use of AI and ChatGPT in the hotel industry. To understand how managers and leaders of different hotels perceive artificial intelligence and its increased use in their hotels in-depth interviews were conducted. The results are consistent. Human factors are crucial for hotel operation and guest experience. Artificial intelligence can enhance sustainability through automated energy use, optimized reservations, staff management, eco-friendly communication, and paperless offices. This reduces resource consumption and enhances guest comfort.

**The appearance of wild boar in the coastal settlements of Lake  
Balaton and its tourism implications**  
**Eszter Nagy<sup>1</sup> – Tamás Tari Ph.D<sup>2</sup>**

*<sup>1</sup>Ph.D student, <sup>2</sup> assistant professor - University of Sopron Faculty of Forestry, Institute of  
Wildlife Biology and Management,  
9400 Sopron, Bajcsy-Zs. str. 4.  
e-mail address: [tari.tamas@uni-sopron.hu](mailto:tari.tamas@uni-sopron.hu)*

Tourists want to spend their free time in a relaxing and safe atmosphere, and distractions can make this impossible. Disturbance can also affect the perception of the accommodation or destination. The presence of wildlife in the vicinity of tourist destinations can be confusing. This is particularly true of occurrences in urban areas; these species can cause fear and damage. Settlements along the shore of Lake Balaton are popular destinations for local and foreign tourists. There is an increasing number of reports on the region concerning the presence of wild boars in urban areas and the impacts they cause. In our study, we conducted keyword searches on online news portals for settlements along Lake Balaton to assess the presence of wild boars in urban areas and the problems they cause. We analysed temporospatial patterns of incidents and collected data on damage, reasons and solutions. Finally, we evaluated the tourism implications of wild boar presence in urban areas.

**New trends in drug markets and trafficking focused on amphetamine  
and new psychoactive substances – a  
touristic security approach  
Gábor Bélai**

*lecturer - University of Public Service, Faculty of Law Enforcement,  
Department of Forensic Sciences,  
PhD student - Doctoral School of Law Enforcement  
1083 Budapest, Ludovika tér 2.  
e-mail address: [Belai.Gabor@uni-nke.hu](mailto:Belai.Gabor@uni-nke.hu)*

According to the latest European Drug Report of the European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA) we can see a global rise in synthetic drug consumption worldwide, the same way in Europe, also affected by the war in the Ukraine. Criminals need to find new ways of smuggling and trafficking drug to the EU using new routes. Illicit laboratories are mostly found in the Netherlands and Belgium, but as the European market expands new laboratories are expected to rise in other EU countries, also in Hungary. Looking at the trends it is only a question of time the Hungarian authorities will have to face this kind of issues.

Latest development of the criminal activities and illicit laboratories show that law enforcement authorities and forensic experts must be prepared for these new challenges. Different festivals and concerts are magnets not only for tourists but for criminals as well; tourists may be affected by drug offenders.

## **The Limitations of the Application of Residential Balcony Solar Panels in Austria and Hungary: Exploring Tourism Aspects and Interfaces**

**Henrik Zsiborács Ph.D<sup>1</sup>, Gábor Pintér Ph.D<sup>2</sup>, András Vincze Ph.D<sup>3</sup>,  
Nóra Hegedűsné Baranyai Ph.D<sup>4</sup>, Martin Turai<sup>5</sup>, Philipp Weihs  
professor<sup>6</sup>, Erich Mursch-Radlgruber professor<sup>7</sup>, Josef Eitzinger  
professor<sup>8</sup>, Christian Gützer<sup>9</sup>, Sabina Thaler Ph.D<sup>10</sup>**

*<sup>1</sup>research fellow, <sup>2</sup>associate professor, <sup>3</sup>research fellow, <sup>4</sup>associate professor, <sup>5</sup>administrator -  
University of Pannonia Nagykanizsa - University Center for Circular Economy,  
18 Zrínyi M. street, H-8000, Nagykanizsa*

*<sup>6</sup>professor, <sup>7</sup>professor, <sup>8</sup>professor, <sup>9</sup>technician, <sup>10</sup>Post Doc - Department of Water, Atmosphere  
and Environment, Institute of Meteorology and Climatology, University of Natural Resources  
and Life Sciences Vienna,*

*Gregor-Mendel-Street 33., Vienna, H-1180 Austria*

*e-mail address: [zsiboracs.henrik@pen.uni-pannon.hu](mailto:zsiboracs.henrik@pen.uni-pannon.hu), [pinter.gabor@pen.uni-pannon.hu](mailto:pinter.gabor@pen.uni-pannon.hu),  
[vincze.andras@pen.uni-pannon.hu](mailto:vincze.andras@pen.uni-pannon.hu), [baranyai.nora@pen.uni-pannon.hu](mailto:baranyai.nora@pen.uni-pannon.hu),  
[philipp.weihs@boku.ac.at](mailto:philipp.weihs@boku.ac.at), [erich.mursch-radlgruber@boku.ac.at](mailto:erich.mursch-radlgruber@boku.ac.at), [josef.eitzinger@boku.ac.at](mailto:josef.eitzinger@boku.ac.at),  
[christian.guetzer@boku.ac.at](mailto:christian.guetzer@boku.ac.at), [sabina.thaler@boku.ac.at](mailto:sabina.thaler@boku.ac.at)*

The utilization of renewable energy sources is essential for building a secure, sustainable energy system both at the local and the global level. Several objectives have been set at EU level in this regard, focusing on photovoltaic systems due to their ease of installation, efficiency and low prices thanks to their rapid spread in the world. One type of PV system is the so-called balcony solar technology, which is gaining popularity due to current energy challenges and serves as the basis for this research.

This study explores the per capita electricity consumption characteristics of households in Austria and Hungary and answers the question of how much electricity can be saved by a balcony solar panel with a maximum power of 640 W. The research also deals with the touristic significance of the system, presenting examples of the potential uses of the technology, whether it is the 'decoration' of hotels and resort areas or their installation in residential areas.

*We acknowledge the financial support of 2021-2.1.1-EK-2021-00002 project. This research was supported by the Austrian Hungarian Action Foundation [AÖU Project 113öu1].*

**The relationship between settlement structure and crime**  
**Dr. Mátyás Szabolcs**

*associate professor - University of Public Service, Faculty of Law Enforcement, Department of  
Investigation Theory,  
H-1098 Budapest, Üllői Str. 82.  
e-mail cím: [matya.szabolcs@uni-nke.hu](mailto:matya.szabolcs@uni-nke.hu)*

The relationship between settlement structure and crime is one of the under-researched topics in our country and in other countries. Despite the fact that research in this field is widely applicable. Not only law enforcement practice, but also the social, health and educational fields can directly apply the research findings.

This presentation will examine the relationship between urban structure and crime in Budapest. In doing so, the lecturer will examine drug-related crime, robbery and plundering, and public crimes. The lecturer will examine crime not only at the district level, but also at the street level.

## **Reinterpretation of the Experience - Changing Consumer Needs in Tourism**

**Ildikó Ernszt, Ph.D<sup>1</sup> – Zsuzsanna Marton, Ph.D<sup>2</sup>**

*<sup>1</sup>associate professor, <sup>2</sup>assistant professor, University of Pannonia Nagykanizsa - University  
Center for Circular Economy, 18 Zrínyi M. Street,  
H-8000, Nagykanizsa*

*e-mail address: [ernszt.ildiko@pen.uni-pannon.hu](mailto:ernszt.ildiko@pen.uni-pannon.hu), [marton.zsuzsanna@pen.uni-pannon.hu](mailto:marton.zsuzsanna@pen.uni-pannon.hu)*

What motivates people to travel depends on countless factors. The fundamental determinant of decision-making is the consumer need that has to be met. Already Maslow's need theory identified different levels of need from the very basic need to the higher, and more abstract ones. As the consumer needs change, the whole tourism sector - including the service providers - strives to meet the demand by offering extraordinary experiences according to the travelers' desire. A decade ago extraordinary experience meant slightly different as today. Having experienced all the time is the past; tourists wish to have experiences which are not shocking and a quickly fading feeling, they rather want them to pervade the tourists themselves, their minds, their attitude and maybe their daily habits. To this perspective, all the happenings (like pandemic, wars) around us have been contributed, and they continuously shape the interpretation of our real needs and wants, which are reflected in emerging tourism trends.

Tourism industry is still on its way to full recovery after the pandemic crisis. The directions, which appeared already before the epidemic, are still alive: eco-tourism is on the rise. Travelers are getting to be more conscious regarding the impact of their journeys on the environment. Digital technologies invade the sector more than ever – also creating new experiences and possibilities. Slow travel, silent and transformational retreats, educational journeys are also considered to be the most fashionable types of tourism. In the study the main travel trends will be outlined and investigated with the changing consumer needs behind.

**VIII. TURIZMUS ÉS BIZTONSÁG NEMZETKÖZI  
TUDOMÁNYOS KONFERENCIA**

**ZALAKAROS, 2023. DECEMBER 1.**